

DEL 1 AF FORANDRINGSAGENT:

BÆREDYGTIGHEDS- STRATEGI

Verden er Vores er et undervisningsforløb om bæredygtighed, energi og klima, der består af forskellige spor. Sporet her hedder Forandringsagent og er delt op i to dele. Denne del af sporet hedder Bæredygtighedsstrategi.

På verdenervores.dk finder du videoer og materialer tilknyttet forløbet, som du frit kan vælge, hvordan du bruger. I denne lærervejledning har vi skitseret et forslag til, hvordan du kan bruge materialet i et sammenhængende forløb. Du kan dog selv forme og bruge de enkelte elementer alt efter din viden og elevernes interesser.

Varighed: Forløbet er delt op i fem faser, som svarer til cirka tre lektioner af 45 minutters varighed (kan udvides til flere).

I dette forløb lærer dine elever at arbejde med bæredygtighed på et handlings- og strategisk niveau, som er knyttet sammen med FN's 17 Verdensmål. Formålet er at give eleverne et indblik i de mange parametre, man kan skrue på for at igangsætte en bæredygtig omstilling, hvor man ikke blot taler om forandring, men gør det nemt at handle. Dette vil ske med udgangspunkt i erfaringspædagogikken, hvor eleverne danner deres egne erfaringer ved at reflektere over deres beslutninger og handlinger, mens de udfører dem.

På de følgende sider kan du læse en vejledning til, hvordan du som underviser kan facilitere processen.

Forløbets opbygning

Forløbet er delt op i fem faser. Vi anbefaler, at I gennemgår faserne kronologisk, men I kan også udvælge de faser, som giver mest mening for jer at arbejde med.

- Hvad er en bæredygtighedsstrategi
- Idégenerering
- FN's Verdensmål
- Handlingsplan
- Afprøv jeres idéer

Forløbets output

Det samlede forløb skal munde ud i, at eleverne udvikler en bæredygtighedsstrategi og handlingsplan for en valgfri case. I kan fx lave en plan for, hvordan klassen, skolen, en virksomhed, et event, eller en kommune konkret kan arbejde med bæredygtig udvikling. I første fase af forløbet er det en vigtig opgave at aftale med eleverne, hvilken case/hvilke cases I skal arbejde videre med. Den overordnede metode, der skal bruges til at udvikle strategi- og handlingsplanen, er den samme, uanset hvilken case I vælger.

Strategiudviklingen tager udgangspunkt i forskellige områder, der dækker den bæredygtige omstilling bredt. På verdenervores.dk præsenterer vi følgende fem områder, som I kan tage udgangspunkt i:

1. Affald og ressourcer
2. Energi og strøm
3. Mad og drikke
4. Transport
5. Indkøb

I kan også vælge at definere jeres helt egne områder at arbejde med, eller fx blot tilføje et enkelt selvvalgt område til de andre. Det afhænger helt af, hvad I finder relevant og spændende.

Hvad er en bæredygtighedsstrategi

I denne fase skal der etableres en fælles viden om bæredygtighed samt om det handlingsorienterede og strategiske arbejde med bæredygtighed.

Introduktion

Start med at give dine elever en introduktion til forløbet og dets output. Hvis det giver mening for jer, kan du helt overordnet præsentere de forskellige faser, som du har valgt, I skal gennemgå, så de fra start får et helhedsindtryk af forløbet. Du kan også vælge at præsentere de forskellige faser løbende.

Bæredygtighed

For at kunne lave en bæredygtighedsstrategi er det vigtigt, at klassen får en fælles forståelse for, hvad bæredygtighed er.

Afspil video 1.0 på verdenervores.dk, som giver en introduktion til, hvad bæredygtighed og bæredygtig udvikling er, og hvorfor det er vigtigt, vi forholder os til det. Videoen præsenterer blandt andet modellen 'people, planet, profit' og begrebet World Overshoot Day. Derudover introduceres kort de fem områder, som I kan vælge at tage udgangspunkt i i det strategiske arbejde med bæredygtighed.

Du kan supplere videoen ved at gå i dybden med de aspekter af bæredygtighed, som, du mener, er mest relevant for dine elever. Drøft jeres forståelse af bæredygtighed i plenum.

Bæredygtighedsstrategi

Udover viden omkring bæredygtighed har eleverne brug for en forståelse for, hvad det vil sige at arbejde strategisk med bæredygtighed.

Afspil video 1.1 på verdenervores.dk, som forklarer, hvad en strategi er, hvad man kan bruge den til, og hvorfor det giver mening at lave. Snak fx med eleverne om, I hvilke andre sammenhænge man arbejder med strategier og hvorfor.

Opgaven - valg af case

Alle kan have gavn af en bæredygtighedsstrategi, der sætter rammen for at skabe forandring.

- Aftal med eleverne, hvilken case I skal arbejde videre med. Det kan fx være klassen, skolen, en virksomhed, en organisation eller et event.

Gruppedannelse:

Del eleverne op i grupper af cirka fire personer, og fordel dem ud i lokalet.

Idégenerering

Før du går i gang

Find post-it-sedler eller lignende.

Print A3-ark '[de fem områder](#)' med overskrifter til de områder, som I vil arbejde med.

I denne fase skal eleverne arbejde med idégenerering. Idégenerering er en klassisk aktivitet i mange kreative processer. Helt konkret er metoden en struktureret måde at generere mange idéer på relativt kort tid. Eleverne skal finde på en masse forskellige idéer inden for områder, som du/I vælger. Idéerne skal fokusere på, hvordan casen kan arbejde med det enkelte område, og hvad der konkret kan gøres for, at casen udvikler sig i en mere bæredygtig retning. I kan tage udgangspunkt i de fem strategiske områder, der står oplistet under 'Forløbets output' eller definere jeres egne områder med udgangspunkt i jeres case og elevernes interesseområder.

For hvert område skal I lave en idégenerering ved at gennemgå de fem punkter, der præsenteres i følgende eksempel.

Eksempel - Affald og ressourcer

1. Vælg området 'Affald og ressourcer' på verdenervores.dk. Afspil videoen 1.2 som fortæller om området, og hvordan det hænger sammen med bæredygtighed.

- Lav en mundtlig opsamling på videoen, hvor eleverne kan stille opklarende spørgsmål

2. Giv hver gruppe et A3-ark, hvor områdets overskrift står på. Eleverne skal placere A3-arket midt på bordet.

- Se under 'Før du går i gang' for at finde link til at download A3-ark filen.
- Husk at printe filen i det antal eksemplarer, som der er grupper i alt.

3. Sæt eleverne i gang med idégenereringsprocessen. Hvordan kan casen arbejde med området affald og ressourcer?

- Eleverne skal individuelt skrive alle de idéer, de kan komme i tanke om, ned på post-it-sedler eller lignende i tre minutter.
- Der skal være helt ro i lokalet. Eleverne må ikke tale med hinanden i de tre minutter.
- Husk at sige til eleverne, at hver idé, de finder på, skal på hver sin seddel. Det vil sige en idé per seddel.

Eksempler på idéer, hvis I arbejder med skolen som case: Lav affaldssortering i klasselokalerne, hold en affaldsindsamling for hele skolen, lav et genbrugshjørne, hold en reparationscafé, lav en konkurrence om, hvilken klasse der kan reducere deres affaldsmængde mest, undgå engangsembal-lager i madpakkerne osv.

4. Efter de tre minutter præsenterer eleverne skiftevis deres idéer.

- Præsentationen af hver idé skal være ultra kort - de skal blot læse idéen højt.
- Når en idé er præsenteret, skal den lægges ind på A3-arket, som er placeret midt på bordet.

- Husk at sige til dine elever, at man aldrig må sige nej til en idé. Alle idéer er velkomne og lige gode. Det er de sjove, skøre, mærkelige, kedelige idéer, som tilsammen skaber den rigtig gode idé til sidst.

5. Når alle idéer er præsenteret, skal hver gruppe i fællesskab udvælge de tre bedste idéer og skrive dem ned.

Step 1-5 gentages herefter for de fire øvrige områder: Energi og strøm (video 1.3), Mad og drikke (video 1.4), Transport (video 1.5) og Indkøb (video 1.6). I kan selv vælge, om alle grupperne skal igennem alle områderne, eller om I i fællesskab finder andre emner, som I synes er mere relevante og interessante for jer. Sammensæt det antal områder, som giver bedst mulig mening for din undervisning, og gentag step 1-5 det antal gange, som der er områder. Hvis I definerer jeres egne områder, kan det være en god idé at erstatte step 1 med en researchfase, der gør eleverne klogere på emnet i relation til bæredygtighed.

FN's Verdensmål

I denne fase skal eleverne arbejde med FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling, som er vores alle sammens globale fællessprog for bæredygtighed. Grupperne skal i denne fase koble de bedste idéer inden for hvert område sammen med ét eller flere verdensmål.

Afspil video 1.7 fra verdenervores.dk, som fortæller om verdensmålene, og hvorfor de er relevante i en bæredygtighedsstrategi og handlingsplan.

Overvej at lave en fælles kort opsamling på videoen i plenum, hvor både du og eleverne har mulighed for at kommentere på det, I har set. (Se bilaget 'Fagviden - Bæredygtighed & Verdensmål' for at få mere viden om verdensmålene.)

Opgaven

Sæt eleverne til at matche deres tre udvalgte bedste idéer inden for hver af de forskellige områder med de verdensmål, som passer til den pågældende idé.

- Eleverne må gerne koble flere verdensmål til én idé.

Afslut med at tage en snak i plenum om, hvordan det var at koble idéerne sammen med verdensmålene

- Var det svært?
- Var der mange af idéerne, som kunne kobles sammen med flere verdensmål?
- Hvordan er det at bruge verdensmålene på denne måde?

Handlingsplan

Før du går i gang

Download [trappemodell-filen](#) på [verdenervores.dk](#). Print en model i A3-format for hvert område, som I arbejder med.

I denne fase skal klassen omsætte deres idéer til en handlingsplan. En handlingsplan er et godt redskab til at sikre, at man når de mål, man har opstillet for sig selv eller for sin organisation. Eleverne skal nu i fællesskab med hele klassen udvikle en konkret handlingsplan, som tager udgangspunkt i alle gruppernes bedste idéer til de fem områder.

Afspil video 1.8 på [verdenervores.dk](#), som fortæller om, hvordan man laver en handlingsplan med udgangspunkt i metaforerne 'i dag, i morgen og i fremtiden'.

Opgaven

1. Vælg, hvilket område som I vil starte med, fx Affald og ressourcer.
 - Print trappemodellen ud på A3-ark (se 'Før du går i gang')
2. Lad en gruppe starte med at præsentere deres bedste idé(er).
3. Dernæst skal klassen i fællesskab blive enige om at placere idéen i forhold til 'i dag, i morgen og i fremtiden'.
4. Gør det samme med alle grupperne, således at de præsenterer deres bedste idé(er) inden for det valgte område, og efterfølgende placerer klassen i fællesskab idéen i forhold til 'i dag, i morgen og i fremtiden'.

Step 1-4 gentages indtil I har været igennem alle de områder, som I har arbejdet med.

I har nu udviklet en handlingsplan til jeres case. Handlingsplanerne udgør til sammen den strategi, som eleverne i din klasse synes, casen som helhed bør efterleve.

Afprøv jeres idéer

I denne fase skal eleverne teste deres idéer. Ofte forbliver strategier på papiret og bliver sjældent konverteret til konkret handling. For at der kan sættes rigtig skub i den bæredygtige omstilling, skal strategierne omsættes til konkret handling og testes af i virkeligheden. Eleverne skal nu i fællesskab finde frem til nogle af de konkrete idéer, de ønsker at handle på og teste. Hvordan, det skal gøres, afhænger af den enkelte idé, og hvilken case I arbejder med. Arbejder I for eksempel med at lave en bæredygtighedsstrategi for skolen, kan I forsøge at implementere de idéer i klassen, som I placerede under 'i dag' i trappemodellen. Arbejder I derimod med en festival, kan det være, at eleverne i stedet skal lave en konkret plan for, hvordan idéen kan omsættes til virkelighed. Hvad skal der gøres, hvem skal kontaktes, og kan idéen testes af på en anden måde end under selve festivalen?

Afspil video 1.9 på [verdenervores.dk](#), som fortæller om, hvorfor det er vigtigt, at handle på sine idéer og teste dem af i virkeligheden.

Opgaven

1. Hver gruppe udvælger en idé, som de vil arbejde med.
 - Hjælp dem med at vælge de idéer, som de/I nemt kan føre ud i livet eller teste af 'i dag'.
2. Grupperne arbejder videre med hver deres idé og forsøger at finde ud af, hvad der skal til for at gøre den til virkelighed, og lægger en plan for, hvordan de kan prøve den af.
3. Eleverne tester idéerne af . Efterfølgende kan de eventuelt præsentere dem for hinanden.

Spørgsmål der kan igangsætte deres arbejde:

- Hvordan kan I teste idéen af?
Er der delelementer i idéen, som I kan starte med at teste af?
- Hvad skal der til for at føre idéen ud i livet?
- Hvem er det nødvendigt at overbevise eller samarbejde med for at idéen kan blive virkelighed?

Når eleverne har testet idéerne og forsøgt at føre dem ud i livet, er det vigtigt, at de bliver hjulpet til at reflektere over, hvad de har fået ud af dette skridt. Hvad lærte de ved at afprøve idéerne? Er der noget i idéerne, der skal laves om, så de virker bedre?

Hæng eventuelt handlingsplanerne op, så resten af skolen kan se dem. For når I deler jeres idéer og planer med andre, kan I være med til at inspirere andre. Måske de endda vil være med til at føre klassens idéer ud i livet?

Supplerende materiale

På verdenervores.dk finder du 'Vores Dilemmaer', som kan bruges til at starte en debat i klassen i forlængelse af undervisningsforløbet.

Derudover kan du på Youtube finde 'Vores Klimakanal', som hører til projektet Verden er Vores. Her kan eleverne dele deres bæredygtighedsprojekter og inspirere og blive inspireret af andre elever fra hele Danmark.